

Växtråd från Zetas finsmakarens trädgård

Gör så här med HÄCKVÄXTER

En häck ger lä, insynsskydd och en fin inramning till trädgården. Den ska vara vacker i många år så det är viktigt att välja rätt med tanke på jord och läge, och att förbereda noga.

Vi rekommenderar särskilt avenbok, fröförökad blodbok, liguster, idegran och lärk.

JORD

Generellt gäller att alltför sandig eller lerig jord förbättras med en tredjedel kompost, planteringsjord, komposterad kogödsel, barkmull eller gödslad och kalkad torv. Blanda väl med befintlig jord. Torr torv bör genomfuktas före blandning.

BARROT ELLER KRUKODLAD

Häckplantor säljs både som barrotade och krukodlade plantor. De barrotade är relativt små och säljs ofta buntvis. Barrotsplantor finns enbart i handeln tidig vår och sen höst.

Viktigt! Låt aldrig barrotade plantor ligga med "bara" rötter. De måste förvaras lätt fuktigt, skyddade mot både sol och vind.

Krukodlade häckplantor finns att köpa sommartid. De förekommer i flera storlekar, för en del växtslag även som s k färdig häck.

PLANTERINGSAVSTÅND

Planteringsavståndet beror på växtslag, om häcken ska vara klippt eller friväxande, hur stora plantorna är och hur bråttom man har.

Till en klippt häck (t ex måbär, liguster) är det viktigt att det inte blir för glest, 3–4 plantor per meter.

Till en friväxande häck 1–3 plantor per meter (exempelvis syren, häggmispel, spirea).

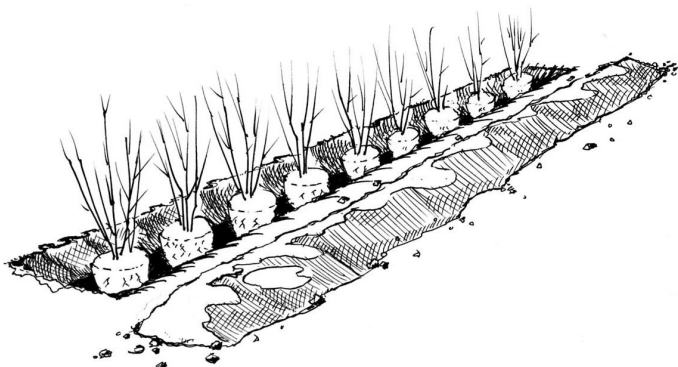
Av buxbom och lavendel 4–6 plantor och av tuja, idegran 2–5 plantor per meter.

PLANTERING

För att få en rak häck, spänn en lina mellan radens bägge ändar och gräv sedan efter den linjen. Gräv en bädd som är 50–60 cm djup och 70–100 cm bred.

Se till att rötterna är fuktiga vid plantering. Man kan i förväg doppa barrotade plantor i lervälling. Med en krukodlad planta sänker man ned krukan i en hink med vatten en liten stund.

OBS Barrotade plantor av avenbok, bok, poppel och vintergrön liguster ska vårplanteras. Krukodlade kan däremot planteras hela säsongen.

Håll en öppen "jordspegel" dvs låt inte gräsmatta och ogräs växa in mot plantorna innan häcken nått färdig storlek.

Se vidare om plantering av barrots- respektive krukodlade plantor på baksidan av detta blad!

VATTNING

Hur mycket vatten som behövs beror på jord, läge, nederbörd m m.

Det är mycket viktigt att de nyplanterade växterna får tillräckligt med vatten medan de rotar sig och växer. Sen höst och tidig vår dvs den period när plantorna inte har några blad, är vattenbehovet inte så stort och alltför kraftig vattning bör undvikas.

Generellt gäller att man försöker hålla en jämn fuktighet. Tag för vana att känna efter med handen en bit ner i jorden!

Luckra jordytan försiktigt med en liten handkratta då och då – det förhindrar uttorkning.

En droppslang ett mycket bra hjälpmedel för att förse den nyplanterade häcken med jämn fukt.

GÖDSLING

Extra näring behövs inte första året om jordförbättringen gjorts ordentligt. Gödsla i fortsättningen på våren respektive försommaren med något allsidigt gödselmedel t ex Chrysan. En årlig giva kompost eller kogödsel ger en bra mullhalt.

BESKÄRNING

Planteringsbeskärning (etableringsbeskärning):

Barrotade, nyplanterade häckplantor ska skäras ned hårt. Det finns två olika skolor ifråga om när detta ska göras. Den ena förespråkar beskärning direkt vid planteringen på våren, alternativt våren efter en höstplantering (förutom de med genomgående stam, se Undantag nedan). Den andra menar att plantan ska växa en säsong innan den beskärs första gången. Båda metoderna fungerar, men det viktiga är **att** man beskär och är sträng. En hård beskärning gör att plantorna förgrenar sig och blir täta ända nerifrån marken.

Beskärningen ska göras före knoppsprickning. OBS! För avenbok gäller sen vårbeskärning (vänta tills bladen slagit ut) eller beskär under JAS (juli, augusti, september).

Normalt skärs plantorna ned till 10–20 cm höjd, t ex liguster, måbär, amerikansk hagtorn. Häggmispel, aronia, syren, brud- och bukettspirea kan man halvera beroende på att de oftast används till friväxande häck.

Krukodlade häckplantor kan vara etableringsbeskurna redan hos odlaren. Hör med trädgårdsmästarna vad som gäller för de plantor du köpt!

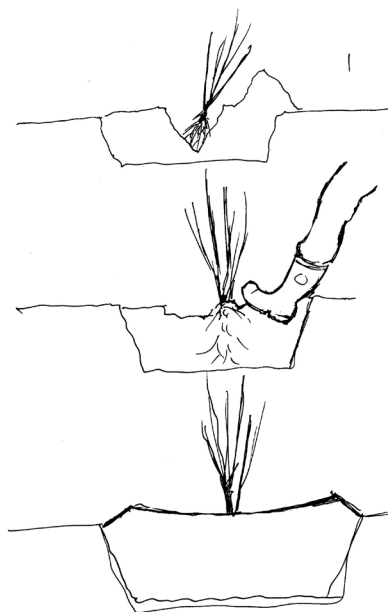
Undantag! Bok, avenbok, tuja och gran toppar man överhuvudtaget inte förrän de nått önskad höjd. Endast sidorna klipps.

Uppbyggnads- och underhållsbeskärning:

Släpp upp den klippta häcken ca 10–20 cm vid varje klippning, dvs man låter den växa lite i taget för att bygga upp en tät och kraftig häck. En utvuxen, välklippt häck ska vara något bredare vid basen än upptill och med raka sidor.

Häcken beskärs på våren så länge den håller på att byggas upp. I fortsättningen går man över till sommarbeskärning i juni–juli.

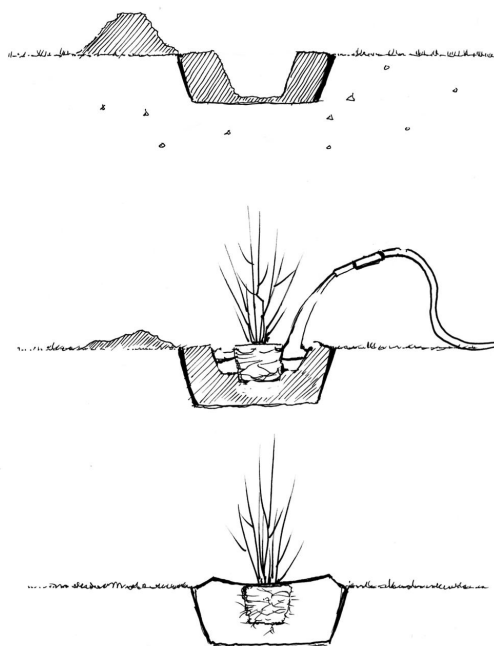
En äldre förvuxen häck kan i vissa fall skäras väldigt hårt tillbaka och sedan formas på nytt. För sådana större justeringar i höjd och bredd är våren den bästa tidpunkten. Avenbok, som tidigare nämnts, beskärs sen vår eller JAS.

Plantering av barrotsplantor (genomskäring).

Gör en "ränna" i den luckrade och förbättrade jorden. Placera sedan ut plantorna i rad, fyll på jord runt om, trampa till runt rötterna och vattna ca tio liter per planta.

Gör en liten ås av jord på sidorna så hindras vattnet från att rinna undan när jordens ytlager är torrt.

Plantering av krukodlade plantor (genomskäring).

Tag bort krukans, placera rotklumpen så att överdelen hamnar i nivå med kringliggande mark. Fyll på med jord till hälften, vattna och lägg i resten av jorden.

Gör en liten ås av jord på sidorna så hindras vattnet från att rinna undan när markens ytlager är torrt.